УДК 616.12+612.176

Стресові розлади як негативний чинник впливу на розвиток та перебіг серцево-судинної патології

В.М. Корнацький, А.М. Дорохіна

ДУ «Національний науковий центр "Інститут кардіології ім. акад. М.Д. Стражеска" НАМН України», Київ

КЛЮЧОВІ СЛОВА: стрес, серцево-судинні захворювання, посттравматичний стресовий розлад, тривожність, депресія

Медицина кінця ХХ – початку ХХІ ст. ознаменувалася міждисциплінарним підходом і спробами персоналізації терапії. Увага клініцистів і науковців прикута до питання особистості та психічного здоров'я. Вивчення співвідношення соматичного і психічного, превалювання першого або другого у хворих з різними нозологіями чітко доводить необхідність формування та розробки комплексного підходу до лікування, зокрема медикаментозної терапії, психокорекції та психотерапії. Адже психічний стан – це невід'ємна складова здоров'я людини, на чому продовжують акцентувати увагу експерти ВООЗ, залишаючи незмінним з 1948 р. визначення поняття здоров'я як комплексу соматичного, психічного та соціального благополуччя.

На жаль, проблеми коморбідності психічної та соматичної патології сьогодні набувають все більшого значення. Незважаючи на значний прогрес і колосальні досягнення в галузі діагностики, лікування та профілактики серцево-судинної патології, питання поєднання останньої з психічними розладами пограничного типу є незрозумілими та проблемними як у методологічному аспекті, так і з точки зору практичної медицини.

Актуальність цієї тематики доводять нам і результати дослідження INTERHEART: серед 30 000 учасників із 52 країн у третини обстежених виявлено психосоціальні фактори та стресові життєві події, які призводили до підвищеного ризику серцевих нападів [5].

В Україні зазначена ситуація залишається без належної уваги, хоча з 2014 р. є однією з найгостріших. Збройний конфлікт, що виник і триває на території нашої держави, вже призвів до відчутних негативних медико- та соціально-психічних наслідків і впливатиме у близькому та віддаленому майбутньому.

Відповідно до даних літератури, терористичним атакам, військовим діям, насиллю проти особистості, стихійним лихам притаманний максимальний психотравматичний вплив, а викликані бойовими діями психічні розлади характеризуються тяжкою та сталою клінічною картиною. Результати досліджень, проведених фахівцями ДУ «Інститут неврології, психіатрії та наркології НАМН України» [1], показали, що головними особливостями військової ситуації в країні є велика кількість мирних громадян, які потерпають від травматичних подій (не лише самі жертви, а й їхні родини, оточення), непрогнозованість і значна тривалість бойових дій. Окрім того, зазначена ситуація розгортається на тлі негативного інформаційного впливу на все населення України. Значення має не тільки стрес, що діє, а й те, як він сприймається кожною людиною, тобто індивідуальна стресостійкість.

Наслідки збройних військових конфліктів та соціально-економічних негараздів у масштабах цілої країни завжди величезні й непередбачувані. Наприклад, за підрахунками Міністерства охорони здоров'я Сирії, з 2011 до 2015 р. (після 4 років війни та економічних проблем) захворюваність на психічні розлади серед населення зросла на чверть [9].

Серед психічних розладів у військовослужбовців Збройних сил України, бійців Національної гвардії, їх родичів і біженців превалюють

Дорохіна Анна Миколаївна, к. мед. н., завідувач лабораторії генетичних і цитометричних досліджень
03680, м. Київ, вул. Народного Ополчення, 5. E-mail: annadoroxina@ukr.net

© В.М. Корнацький, А.М. Дорохіна, 2017